

Những điều cần biết về thuốc tránh thai khẩn cấp

Thuốc tránh thai khẩn cấp là một trong những lựa chọn tránh thai khi quan hệ tình dục không an toàn. Biểu hiện sau khi uống thuốc tránh thai khẩn cấp, phụ nữ có thể gặp phải một số triệu chứng bất thường như ra máu, nhức đầu, buồn nôn,...

1. Thuốc tránh thai khẩn cấp là gì?

Thuốc tránh thai khẩn cấp là viên uống tránh thai có hàm lượng nội tiết tố cao, được sử dụng để giảm nguy cơ có thai ngoài ý muốn sau khi quan hệ tình dục không sử dụng biện pháp bảo vệ. Có nhiều loại thuốc tránh thai khẩn cấp, phổ biến nhất là 2 loại sau:

Những điều cần biết về thuốc tránh thai khẩn cấp

- Thuốc chứa progestin: Levonorgestrel hàm lượng 0,75mg/viên hoặc 1,5mg/viên;

+ **Thuốc tránh thai khẩn cấp 1 viên** có thành phần *Levonorgestrel* hàm lượng 1,5mg được khuyến cáo nên sử dụng càng sớm càng tốt và tối đa trước 72 giờ sau khi quan hệ không có biện pháp bảo vệ. Nếu uống trong vòng 24 giờ đầu tiên thì hiệu quả tránh thai là 95%, từ 25-48 giờ tiếp theo hiệu quả tránh thai giảm còn 85 % và từ 49-72 giờ hiệu quả tránh thai chỉ còn 58%.

+ **Thuốc tránh thai khẩn cấp loại 2 viên** thì mỗi viên chứa 0,75mg *Levonorgestrel*. Viên thứ nhất uống càng sớm càng tốt, không chậm hơn 72 giờ và viên thứ hai uống sau viên thứ nhất 12 giờ (không để chậm hơn 16 giờ). Nhất thiết phải uống đủ 2 viên mới có tác dụng phòng tránh mang thai.

- Thuốc chứa hoạt chất kháng progestin: Mifepriston hàm lượng 10mg.

Đối với thuốc tránh thai khẩn cấp 1 viên chứa thành phần Mifepristone, hàm lượng 10mg thì được khuyến cáo sử dụng càng sớm càng tốt để đạt hiệu quả cao nhất và tối đa trong vòng 120 giờ sau khi quan hệ tình dục.

2. Tác dụng của thuốc tránh thai khẩn cấp

- Ức chế buồng trứng rụng trứng: Thuốc tránh thai có chứa hormone sinh dục từ bên ngoài đưa vào cơ thể, ức chế cơ thể tiết ra ovestin, từ đó ức chế sự điều tiết ra FSH và metakentrin, ức chế buồng trứng rụng trứng, giúp tránh thai hiệu quả;

- Làm biến đổi niêm dịch ở cổ tử cung: Thuốc chứa progestin, làm tuyến thể ở cổ tử cung trở nên đặc dính, không cho tinh trùng đi qua để gặp trứng, từ đó có tác dụng tránh thai;

- Làm thay đổi hình thái màng trong tử cung: Thuốc chứa progestin và estrogen từ bên

ngoài đưa vào (không có tính quy luật giống progestin và estrogen được cơ thể sản xuất trong thời kỳ kinh nguyệt bình thường), khiến màng trong tử cung phát dục không tốt, không cho trứng làm tổ trong tử cung, từ đó giúp tránh thai.

3. Biểu hiện sau khi uống thuốc tránh thai khẩn cấp

Vì là biện pháp tránh thai có tác động tới hormone nên việc sử dụng thuốc tránh thai khẩn cấp có thể gây ra một số tác dụng phụ không mong muốn. Cụ thể là:

- *Trên hệ tiêu hóa*: Có 50% phụ nữ sau khi dùng thuốc tránh thai khẩn cấp bị buồn nôn và nôn. Số khác có biểu hiện đau bụng, đầy hơi,... Nếu bị nôn ngay sau khi uống thuốc thì chị em cần uống liều khác để thay thế. Còn nếu bị nôn sau 2 giờ uống thuốc thì không cần uống bổ sung liều khác. Giải pháp để khắc phục triệu chứng buồn nôn là nên dùng thuốc cùng với thức ăn hoặc trước khi đi ngủ;

- *Trên hệ thần kinh*: Nhức đầu, chóng mặt, loạn thị...;

- *Tuyến vú*: Căng ngực, đau ngực. Đó là do thuốc giữ nước dưới tác dụng của hormone nữ. Khi thuốc hết tác dụng thì hiện tượng đau, căng ngực sẽ tự động biến mất;

- *Ra máu âm đạo*: Có khoảng 50% phụ nữ uống thuốc tránh thai khẩn cấp bị ra máu âm đạo ngoài kỳ kinh nguyệt. Trong hầu hết các trường hợp, phụ nữ không cần quá lo lắng khi có xuất huyết bất thường sau uống thuốc tránh thai khẩn cấp vì trong các viên uống này có chứa progestin hay estrogen - hormone gây ra máu âm đạo. Sau khi kỳ kinh có lại, chị em sẽ không bị xuất huyết bất thường nữa. Tuy nhiên, có những trường hợp chảy máu âm đạo sau khi uống thuốc tránh thai khẩn cấp là biểu hiện của nhiều tình trạng bất thường như sẩy thai hoặc thai ngoài tử cung;

- *Tác dụng phụ không mong muốn khác*: Một số trường hợp uống thuốc tránh thai khẩn cấp bị rong kinh, rối loạn kinh nguyệt, thay đổi về lượng khí hư, thay đổi tâm trạng hoặc dẫn tới lãnh cảm, không có ham muốn tình dục do lạm dụng thuốc,...

Nếu có mong muốn mang thai thì cần ngừng sử dụng thuốc tránh thai khẩn cấp cho đến khi có kỳ kinh tiếp theo, như vậy sự phát triển của thai nhi sẽ an toàn và khỏe mạnh.

4. Lưu ý khi sử dụng thuốc tránh thai khẩn cấp

Thuốc tránh thai khẩn cấp được chỉ định sử dụng khi mới có quan hệ tình dục không sử dụng biện pháp tránh thai hoặc có sử dụng bao cao su nhưng bao cao su bị rách hay thủng. Trường hợp khác, nên dùng thuốc tránh thai khẩn cấp khi đang sử dụng thuốc ngừa thai hằng ngày nhưng quên uống trên 2 ngày hoặc đang sử dụng thuốc tiêm tránh thai mà thời gian tiêm bị chậm kỳ theo quy định.

Viên uống tránh thai khẩn cấp nên uống càng sớm càng tốt, tốt nhất là trong vòng 72 giờ sau khi có quan hệ tình dục không được bảo vệ. Đến ngày thứ 5 sau quan hệ tình dục vẫn có thể sử dụng thuốc tránh thai khẩn cấp nhưng theo nguyên tắc uống càng sớm thì hiệu lực của thuốc sẽ càng cao.

Thuốc tránh thai khẩn cấp có hiệu quả tránh thai đạt trên 75% nhưng được khuyến không nên sử dụng thường xuyên vì càng dùng liên tục thì hiệu quả ngừa thai càng giảm. Liều lượng của thuốc cao gấp 4 lần so với thuốc tránh thai hằng ngày nên chỉ dùng cho người khỏe mạnh và không sử dụng quá 2 lần/tháng. Việc lạm dụng thuốc tránh thai khẩn cấp có thể gây ra nhiều tác dụng phụ và biến chứng nguy hiểm như teo niêm mạc tử cung, ảnh hưởng lâu dài tới khả năng sinh sản của phụ nữ. Ngoài ra, chị em có thói quen dùng thuốc tránh thai khẩn cấp cũng dễ mắc các bệnh về gan, thận, tim mạch, ung thư vú hay ung thư cơ quan sinh sản,...

Đặc biệt, nếu bị chóng mặt, đau bụng, ra máu âm đạo nhiều hơn hoặc không giảm sau vài ngày uống thuốc tránh thai khẩn cấp, chị em nên đi khám bác sĩ. Đồng thời, sau khi dùng thuốc, kỳ kinh tiếp theo sẽ xuất hiện trong một tháng tới. Thông thường, kinh nguyệt sẽ đến đúng ngày, cũng có thể lệch trước hoặc sau đó 1 tuần. Nếu kỳ kinh tiếp theo trễ quá lâu, chị em nên kiểm tra xem có mang thai không vì vẫn có trường hợp mang thai dù đã uống thuốc.

Thuốc tránh thai khẩn cấp là con dao hai lưỡi vì có thể gây ảnh hưởng tới khả năng sinh sản của người sử dụng. Do đó, phụ nữ nên tránh lạm dụng phương pháp tránh thai này mà nên áp dụng những phương pháp an toàn hơn như dùng bao cao su, đặt vòng tránh thai, uống thuốc tránh thai hằng ngày,... Nếu uống thuốc tránh thai khẩn cấp vì lý do bất khả kháng, chị em nên đọc kỹ hướng dẫn sử dụng thuốc, uống càng sớm càng tốt sau khi quan hệ, uống đủ liều lượng và đúng thời gian quy định.

Những điều cần biết về thuốc tránh thai khẩn cấp

KHOA DƯỢC - BVPS